

Azoto trąšų normos pavasarį turės būti didesnės

2016 12 09

Š. m. spalio pabaigoje–lapkričio pradžioje Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Agrocheminių tyrimų laboratorija įvairiuose šalies dirvožemiuose vykdė mineralinio azoto kiekio stebėseną. Ji kasmet atliekama Žemės ūkio ministerijos užsakymu.

Ši stebėseną žemdirbiams yra svarbi dėl keleto priežasčių. Pirma, po vasaros sezono galima įvertinti, kiek mineralinio azoto liko įvairiuose dirvožemiuose po skirtingų augalų bei tręšimo, ir pagal tai spręsti, ar efektyviai naudojamos azoto trąšos. Antra, gauti duomenys leidžia prognozuoti, kiek augalams mineralinio azoto liks dirvožemyje iki pavasario, ir planuoti pirmuosius pavasarinius tręšimus.

Mineralinio azoto stebėseną vykdyta įvairiose šalies vietose įrengtose 267 aikštelėse, o dirvožemio ėminiai laboratoriniams tyrimams imti 0–30 ir 30–60 cm, o dalyje aikštelių ir iš 60–90 cm sluoksnio.

Atlikti rudeniniai tyrimai parodė, kad mineralinio azoto dirvožemyje visoje Lietuvoje yra mažai. Dirvožemių, mineralinio azoto turinčių labai mažai ir mažai,

Rytų Lietuvoje nustatyta 85 proc., Vakarų Lietuvoje – 70 proc., Vidurio Lietuvoje – 63 proc. Toks mažas mineralinio azoto kiekis buvo rastas tik keletą metų per dešimtmetį, o jo sumažėjimo priežastis taip pat aiški – kritulių liepos–rugpjūčio mėnesiais iškrito dvigubai daugiau nei įprasta. Todėl daug mineralinio azoto išsiplovė į gilesnius dirvožemio sluoksnius, o dalis – per drenažą į upelius ir upes. Šis procesas ypatingai intensyviai vyko lengvuose dirvožemiuose, kurių daug Rytų ir Pietryčių Lietuvoje. Šalyje smėliuose 0–60 cm sluoksnyje mineralinio azoto vidutiniškai rasta 48,3 kg/ha, priesmėliuose ir lengvuose priemoliuose – 54,0 kg/ha, ir kiek daugiau sunkiuose priemoliuose bei moliuose – 67,3 kg/ha.

Mineralinio azoto kiekį lėmė auginami augalai ir priešėliai. Mažiausiai jo 0–60 cm sluoksnyje liko po daugiamečių žolių – tik 25,8 kg/ha, po vasarojaus – 44,5 kg/ha, po žiemkenčių – 55,5 kg/ha, o daugiausia po kaupiamųjų augalų – 77,5 kg/ha. Šiuo metu auginamuose žiemkenčių bei žieminių rapsų plotuose mineralinio azoto vidutiniškai nustatyta 72,0 kg/ha ir šis kiekis yra tik vos mažesnis lyginant su kitais tyrimų metais, o tai rodo, kad daugelis žemdirbių žiemkenčius azotu tręšė iš rudens.

Kiek daugiau – 60–65 kg/ha – mineralinio azoto dirvožemio 0–60 cm sluoksnyje nustatyta Vidurio Lietuvoje esančiuose Kėdainių, Radviliškio, Pasvalio, Pakruojo, Joniškio, Šiaulių, Akmenės bei dalyje Panevėžio, Kauno, Raseinių, Kelmės savivaldybių žemės ūkio naudmenų plotų (žr. paveikslą). Tam įtakos turėjo sunkesnė dirvožemių granulimetrinė sudėtis ir intensyvesnės auginimo technologijos, tačiau šis nustatytas kiekis vis tiek buvo mažesnis, lyginant su kitų tyrimų metų tuo pačiu laikotarpiu.

Dirvožemio 60–90 cm sluoksnyje mineralinio azoto buvo nedaug ir jo kiekiui didžiausios įtakos turėjo granulimetrinė sudėtis. Rytų Lietuvoje šiame sluoksnyje mineralinio azoto vidutiniškai rasta 9,2 kg/ha, Vakarų Lietuvoje – 11,9 kg/ha ir Vidurio Lietuvoje – 15,3 kg/ha.

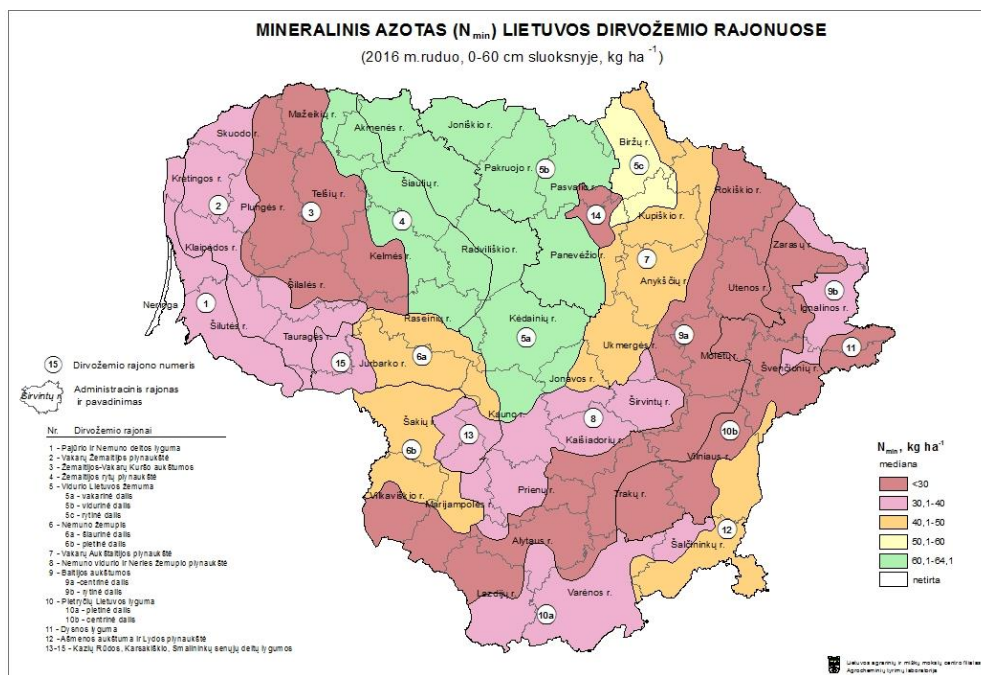
„Kadangi 2016 metų rudenį mineralinio azoto dirvožemyje rasta nedaug, todėl pavasarį ankstyvas žiemkenčių bei žieminių rapsų tręšimas azotu bus labai svarbus. Taip pat ir azoto trąšų normos pavasarį žemės ūkio augalams turėtų būti didesnės, tačiau nebūtina daug azoto su mineralinėmis trąšomis išberti jau per pirmąjį tręšimą“, – sako Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Agrocheminių turimų laboratorijos **direktorius** prof. habil. dr. Gediminas Staugaitis. Pasak jo, pavasarį mineralinio azoto kiekio dirvožemyje padidėjimo laukti nereikėtų, nes žiemą iš augalinių liekanų mineralizuojasi tik labai maža azoto dalis arba mineralizacija visai nevyksta. O jei žiema bus lietinga ir be pašalo, tai mineralinio azoto kiekis dirvožemyje gali dar labiau sumažėti.

Augalams labai svarbus ne tik azotas, bet ir siera, nes esant jos trūkumui augalai prastai įsisavina azotą, nors jo dirvožemyje gali būti pakankamai. Dėl to tokiuose

pačiuose surinktuose dirvožemio ėminiuose laboratorija atliko ir mineralinės sieros tyrimus.

Tyrimai parodė, kad Lietuvoje mineralinės sieros dirvožemyje rudenį buvo labai mažai ir mažai – 57,8 proc. tirto ploto, tačiau tai 19,5 proc. daugiau nei praėjusių metų rudenį. Mineralinės sieros kiekį dirvožemyje, kaip ir mineralinio azoto, lėmė tie patys veiksniai. Mažiausiai sieros rasta lengvuose dirvožemiuose, pievose ir ganyklose, po vasarojaus ir mažesnio intensyvumo žemės ūkio gamybos ūkiuose.

Pavasari atlikta mineralinės sieros dirvožemyje stebėseną tiksliau parodys, kiek iš 42,2 proc. vidutinį ar didelį jos kiekį turinčių plotų pereis į mažai turinčius. Atlikti bandymai rodo, kad mažai ir vidutiniškai mineralinės sieros turinčiuose dirvožemiuose sierai reiklius rapsus reikėtų tręšti 20–40 kg/ha, o mažiau reiklius augalus, tokius kaip javai, cukriniai runkeliai, kukurūzai, pupos ir bulvės – 10–20 kg/ha sieros normomis.

<http://zum.lrv.lt/lt/naujienos/azoto-trasu-normos-pavasari-tures-buti-didesnes>